

Κι εσύ θα γράψεις για τον πατέρα σου;

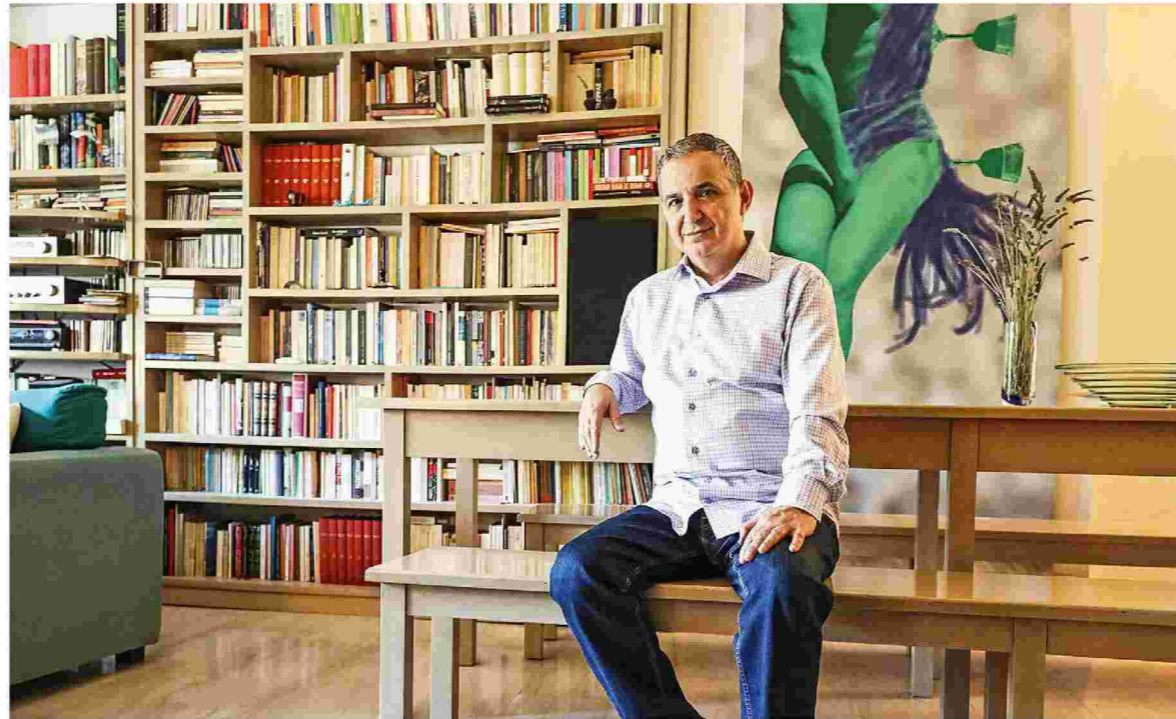
Ο συγγραφέας Θεόδωρος Γρηγοριάδης μιλάει στην «Κ» για το νέο, αυτοβιογραφικό αυτή τη φορά, βιβλίο του

Συνέντευξη στη ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

«Το τραγούδι του πατέρα» ξεκινάει με την αφήγηση ενός ονείρου: μια νεαρή γυναίκα πάει στο πηγάδι να πάρει νερό, στη βεράντα ένας μουσικός παίζει κιθάρα, του δίνει να πει κι εκείνος της δωρίζει ένα τριαντάφυλλο. Στο ενύπνιο αυτά συμβαίνουν ανήμερα του Αγίου Θεοδώρου. Στην πραγματικότητα, οι δυο πρωταγωνιστές θα παντρευτούν στη γιορτή του αγίου έναν χρόνο αργότερα, και θα αποκτήσουν έναν γιο που ονομάστηκε Θεόδωρος. Είναι ο συγγραφέας Θεόδωρος Γρηγοριάδης που κάθεται απέναντί μου γι' αυτή τη συνέντευξη.

Το δεκαπεντάχρονο αγόρι που κατέγραφε στο ημερολόγιό του οικογενειακά περιστατικά και σκέψεις, εκδίδει με αυτό το αφήγημα, που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη, το δέκατο έβδομο βιβλίο του. Ένα απόσπασμα του εφηβικού ημερολογίου, με τη χειρόγραφη περιγραφή του ονείρου της μητέρας, εισάγει τον αναγνώστη στη διήγηση. Στην προηγούμενη σελίδα βρίσκεται η αφιέρωση «Στον πατέρα μου Λεωνίδα Γρηγοριάδη (1929 - 2009)». Κι αμέσως μετά, εκεί που θα έμπαινε ο τίτλος του πρώτου κεφαλαίου, τοποθετείται μια μικρή ασπρόμαυρη φωτογραφία. Είναι η πρώτη από τις αρκετές που θα ακολουθήσουν. «Ο πατέρας μου ο Λεωνίδας είναι ο πρώτος δεξιά, καθιστός στα γόνατα, στην πιο νεανική του φωτογραφία, παρέα με τους κανταδόρους του χωριού». Έτσι αρχίζει η εξιστόρηση, που είναι γραμμένη με σεμνότητα και ειλικρίνεια. Με το διεισδυτικό βλέμμα ενός έμπειρου συγγραφέα που επιστρέφει στα πατρογονικά του σε μια πλαγιά του Παγγαίου, ανοίγει παλιά κουτιά με ασπρόμαυρες φωτογραφίες και ανακαλεί το παρελθόν. Το εναποθέτει μπροστά μας χωρίς λουστράρισμα. Απλά και νοικοκυρεμένα σαν οικογενειακό άλμπουμ, που θα μπορούσε όμως να ξεφυλλίσει ολόκληρο το χωριό, ζώντας και θεωνόντες.

«Προτού αποφασίσω να εκδώσω αυτό το βιβλίο, είπα μέσα μου "Κι εσύ Θεόδωρε θα γράψεις για τον πατέρα σου;" Κι εγώ λοιπόν. Αλλάωστε όλοι έχουμε έναν πατέρα και δικαιούμαστε να του αφιερώσουμε μια ιστορία. Αυτό είναι το βιβλίο των γονιών μου και της γενιάς τους. Έχει μια αθωότητα, και μολονότι αυτοβιογραφικό, εγώ συμμετέχω λιγότερο. Περιγράφω τον εαυτό μου όσο βρισκόμουν στο χωριό. Μετά έφυγα για σπουδές στη Θεσσαλονίκη, εργάστηκα

«Από παιδί ήμουν μανιακός με το διάβασμα. Δεκατριών ετών είχα διαβάσει ήδη σαράντα κλασικά μυθιστορήματα», λέει ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης.

Το εξώφυλλο του βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

μεγαλύτερος ανταγωνιστής μου ως συγγραφέα είναι ο αναγνώστης», λέει. «Από παιδί ήμουν μανιακός με το διάβασμα. Δεκατριών ετών είχα διαβάσει ήδη σαράντα κλασικά μυθιστορήματα. Τώρα έχω λίγο ψυχάσει αλλά αν πρέπει να αποφασίσω ανάμεσα στη διόρθωση ενός διηγήματός μου, για παράδειγμα, και στο διάβασμα ενός βιβλίου που έχω αφήσει στη μέση, θα πάω στο βιβλίο».

– Πώς αισθάνεστε έπειτα από τόσα συνεπή χρόνια στη γραφή;

– Δεν είμαι από εκείνους που νιώθουν ότι έφτασαν ψηλά. Δεν είμαι συγγραφέας αυτονόητης αποδοχής όπως συμβαίνει με άλλους, που όλοι περιμένουν τη νέα τους κυκλοφορία. Κάθε βιβλίο μου κρίνεται εξ αρχής. Έχω κάνει στο παρελθόν εκδοτικές επιτυχίες, κάποια μυθιστορήματα έχουν μεταφραστεί και πηγαίνουν καλά στο εξωτερικό. Ξέρω ότι υπάρχει ένα αναγνωστικό κοινό που γνωρίζει τη δουλειά μου, αλλά είμαι ανυπάκουος θεματικά στα έργα μου. Αυτό μπορεί να ξαφνιάζει, ή να απομακρύνει μερικούς. Επίσης δεν είμαι αυτό που λέμε «στα πράγματα». Δεν βγαίνω έξω για να καλλιεργώ κοινωνικές συναναστροφές που θα βοηθήσουν στην προβολή των βιβλίων μου. Γι' αυτό λέω πως ό,τι έγινε με τη συγγραφή, έγινε μόνο του. Και είμαι πολύ ευχαριστημένος με αυτό. Το μόνο που με ανησυχεί είναι ότι υπολογίζω τον χρόνο με το γράψιμο. Δηλαδή σκέφτομαι: «Πόσα βιβλία άραγε μένουν ακόμη να γράψω στη ζωή μου;». Και κάποιες φορές αυτή η σκέψη με οδηγεί να δουλεύω πιο γρήγορα.

– Δεν κουραστήκατε να γράφετε;

– Καθόλου. Το μόνο που κουράζεται μερικές φορές είναι ο αυχένας και τα χέρια μου. Ποτέ η διάθεσή μου.

Όλοι έχουμε έναν πατέρα και δικαιούμαστε να του αφιερώσουμε μια ιστορία. Αυτό είναι το βιβλίο των γονιών μου και της γενιάς τους.

Είμαι ανυπάκουος θεματικά στα έργα μου. Αυτό μπορεί να ξαφνιάζει, ή να απομακρύνει μερικούς. Επίσης δεν είμαι αυτό που λέμε «στα πράγματα».

ως καθηγητής αγγλικών στη μέση εκπαίδευση σε διάφορες πόλεις και ήρθα στην Αθήνα για να γίνω συγγραφέας. Εμφανίζομαι ξανά στο τέλος του αφηγήματος, όταν ο πατέρας μου ήταν πλέον βαριά άρρωστος. Πήγα στο χωριό και έμεινα κοντά του ως το τέλος», λέει.

Δυο τρεις σελίδες, τις τελευταίες του βιβλίου, καλύπτει αυτός ο αποχωρισμός πατέρα - γιου με σπαρτική αμεσότητα: «Εσβησε μετά. Πάγωσε το δωμάτιο, στέρεψε η βρύση, η υγρασία του βουνού, σαν σύννεφο, κάλυψε το σπίτι και απορρόφησε το κορμί του. Στεκόμουν όρθιος, ακινητοποιημένος. Το

περισσότερο φτερούγησε για να πάει στην αγαπημένη κοπέλα. Πέταξε από το παράθυρο, φτερούγησε, έφυγε». Η αναφορά στο περισσότερι έρχεται συνειρμικά από το τραγούδι «Paloma» που έπαιζε ο πατέρας στην κιθάρα. «Το τραγούδι του πατέρα» είναι το συγκινητικό ζέδι για έναν σπογγικό πατέρα που πρόσφερε γενναϊόδωρα την αγάπη του. Για ένα κανταδόρικο τρίο – πρόσφυγες από τον Πόντο που ρίζωσαν στην ανατολική Μακεδονία. Για ένα χωριό που πάλεψε να προκόψει, αλλά εντέλει το νίκησε ο χρόνος.

«Αυτό το κείμενο ξεκίνησε περιήπου το 1998 όταν άρχισα να τακτοποιώ κάποιες παλιές φωτογραφίες του πατέρα μου. Τότε βρήκα

αυτές που είχε βγάλει όταν ήταν ερασιτέχνης μουσικός. Τις έβαλα σε ένα κάδρο και τις κρέμασα στο δωμάτιο για να τις βλέπω. Με τον καιρό μου διηγήθηκε την ιστορία τους, που την έκανα ένα μικρό διήγημα και μετά την άφησα στην άκρη. Ο πατέρας μου ήταν ένας άνθρωπος εργατικός: στα καπνά και στο παντοπωλείο του. Αλλά επίσης αυτοδίδακτος μουσικός. Μετά τον θάνατό του, θέλησα να τον θυμηθώ μέσα από τη μουσική», λέει ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης.

Από καρδιάς

«Σκοπός μου ήταν το κείμενο να μοιάζει με προφορική αφήγηση και παράλληλα πεζογραφία. Δεν ήθελα ένα βιβλίο νοσταλγίας για να δακρύνουμε όλοι μαζί. Βεβαίως έχει μέσα του θλίψη και απώλειες – χάνονται οι άνθρωποι, αλλά κι ένας ολόκληρος τρόπος ζωής από μια πολύ δυναμική περιοχή της Ελλάδας που πλέον βρίσκεται σε κατάπτωση. Ολα αυτά τα έγραψα με τρόπο "υποψιασμένο" λογοτεχνικά, αλλά περισσότερο από καρδιάς. Ήμουν πολύ δεμένος με τους γονείς μου, γιατί με βοήθησαν να κάνω όσα έκανα στη ζωή μου. Ήταν αγρότες –δεν ξέρω καλά καλά αν είχαν τελειώσει το δημοτικό–, αλλά ο πατέρας μου, πρόσφυγας από τη Σαμψούντα, διέθετε

